

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Sławomira Hańczewska**

Protokolant: **st. sekr. sąd. Monika Szulc**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2017r. w Poznaniu sprawy z powództwa

(...) Bank (...) S.A. w W.

przeciwko

J. Ł. (1), A. Ł. (1), J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (3) (małoletniej reprezentowanej przez D. Ł.), K. S. (1) (małoletniej reprezentowanej przez O. S. (1))

o zapłatę

1. Uchyla nakaz zapłaty z dnia 31 lipca 2012r. wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu sygn. akt I Nc 252/12.
2. Zasądza od pozwanych solidarnie J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (3), K. S. (1) i J. Ł. (1) na rzecz powoda kwotę 3.172.629,15 zł (trzy miliony sto siedemdziesiąt dwa tysiące sześćset dwadzieścia dziewięć złotych piętnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od kwoty 3.052.765,74 zł od dnia 16 czerwca 2012r. do dnia zapłaty.
3. Zastrzega pozwany J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (3), K. S. (1) i J. Ł. (1) prawo do powołania się w toku egzekucji zasądzonych od nich świadczenia pieniężnego, na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości spadku nabytego po J. Ł. (4).
4. Umarza postępowanie w stosunku do pozwanego A. Ł. (1).
5. Kosztami postępowania w stosunku do pozwanego A. Ł. (1) obciąża powoda i pozwanego w zakresie poniesionym.
6. Nie obciąża pozwanych J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (3), K. S. (1) i J. Ł. (1) kosztami postępowania.

SSO Sławomira Hańczewska

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) SA z siedzibą w W. wystąpił przeciwko pozwany J. Ł. (1), A. Ł. (1), J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (3) i K. S. (1) solidarnie o zapłatę kwoty 3.172.629,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 16 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż w dniu 8 marca 2010 r. zawarł z J. Ł. (4) umowę kredytu nr (...) w wysokości 3.140 900 zł. W dniu 19 października 2010 r. kredytobiorca zmarł w miejscowości Ł.. Spadkobiercami ustawowymi zmarłego są jego dzieci J. Ł. (1), A. Ł. (1), J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (5) i K. S. (1). Powód nadmienił, że małżonka zmarłego-D. Ł. spadek odrzuciła na mocy aktu notarialnego z dnia 18 kwietnia 2012 r. Zatem dzieci powoda stały się spadkobiercami zmarłego, co oznacza, iż są dłużnikami powoda w zakresie niespłaconego kredytu. Dodał, że przed Sądem Rejonowym P. (...) Wydział IX Cywilny toczy się postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłym J. Ł. (4) pod sygn. akt (...). Powód podkreślił, że zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu nie były regulowane w ustalonych

terminach w związku z czym Bank wypowiedział spadkobiercom umowę w dniu 23 kwietnia 2012 r., wzywając do uiszczenia na rzecz powoda wszystkich należności wynikających z umowy kredytu. Pozwani jednak nie uregulowali żądanej przez powoda należności (k. 1-4).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 31 lipca 2012 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 252/12 orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu (k. 60).

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wniosek powoda o zabezpieczenie roszczenia (k. 57-58).

Postanowieniem z dnia 14 września 2012 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACz oddalił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 31 lipca 2012 r. (k. 109-111).

Pismem z dnia 31 sierpnia 2012 r. przedstawiciel ustawowy małoletniej pozwanej K. O. S. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty i zaskarżyła nakaz w całości, wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty w całości oraz oddalenie powództwa, jednocześnie wnosząc o zwolnienie od kosztów sądowych w całości i zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, toczącego się przed Sądem Rejonowym P. (...) w P. pod sygn. akt (...).

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że zaprzecza wszystkim twierdzeniom pozwu. Wskazała, że powód nie wykazał istnienia podstawy prawnej swojego roszczenia, albowiem powód załączył do pozwu jedynie umowę kredytu (bez załączników) oraz pismo w sprawie jej wypowiedzenia. Podkreśliła, że w związku z tym nie wykazał on na jakiej podstawie wypowiedział umowę kredytu i wezwał pozwaną do spłaty całej należności wynikającej z umowy kredytu. Dodała, że pismo w sprawie wypowiedzenia zawiera odwołanie do pkt 4.1.2.1. umowy kredytu, która zdaniem pozwanej ma charakter blankietowy i odsyła w tym zakresie do regulaminu kredytowego, którego strona powodowa nie przedstawiła i nie wniosła o jego przeprowadzenie. Podała, że przedłożony do sprawy przez Bank wyciąg z ksiąg bankowych nie ma waloru dokumentu urzędowego i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim oświadczone. Wobec czego w ocenie pozwanej powód powinien był dołączyć do pozwu inne dokumenty wskazujące na istnienie i zakres wierzytelności, ewentualnie powołać inne dowody mające udowodniać jego twierdzenia. Nadto pozwana podniosła, że powód nie wykazał także podstawy faktycznej i wysokości swojego roszczenia, albowiem wyciąg z ksiąg bankowych jako dokument prywatny nie stanowi dowodu na istnienie i wysokość zaległości zmarłego J. Ł. (4) z tytułu umowy kredytu, a jest jedynie twierdzeniem powoda, nie udowodnionym jakimkolwiek środkiem dowodowym. Pozwana zaznaczyła, że brak jest podstaw do tego, aby powód wprowadzał do treści ksiąg bankowych pozwanych jako dłużników przed ostatecznym ustaleniem przez Sąd w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku kręgu spadkobierców po zmarłym J. Ł. (4) i w konsekwencji wystawił dokument w postaci wyciągu z ksiąg bankowych ze wskazaniem innych dłużników niż kredytobiorca. Pozwana wskazała także, iż niezależnie od braku podstaw do zasądzenia powództwa określonych powyżej, żądanie od niej zapłaty jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. bowiem małoletnia K. S. (1) jest obecnie dwuletnią córką zmarłego kredytobiorcy, nie posiada przy tym żadnego majątku i nie uzyskuje żadnych dochodów. Utrzymuje się jedynie z pracy zarobkowej matki O. S. (2), która osiąga dochody w wysokości 2.000 zł netto miesięcznie. Wobec powyższego zdaniem pozwanej w związku ze złą sytuacją finansową oraz osobistą małoletniej pozwanej poniesienie roszczeń opiewających na tak znaczną kwotę przez Bank jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jednocześnie stanowiąc nadużycie prawa (k. 94-97).

Pismem z dnia 6 lipca 2012 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. złożyła oświadczenie o przystąpieniu do sprawy w charakterze uczestnika. Wskazała, że jest wierzycielem zmarłego J. Ł. (4) i posiada interes prawny w dopuszczeniu do udziału w sprawie, której wynikiem ma być ustalenie kręgu następców prawnych zmarłego dłużnika i określenie zakresu ich odpowiedzialności za długi. Spółka wskazała, że potwierdzeniem wskazanych przez nią okoliczności jest zaświadczenie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. sygn. akt (...) i (...)k. Spółka (...) nie dołączyła jednak wskazanych dokumentów do akt sprawy (k. 77-78).

Pismem z dnia 5 września 2012 r. pozwany A. Ł. (1) wniósł zarzuty od nakazu zapłaty i zaskarżył nakaz w całości, wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty w całości oraz oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że aktem notarialnym z dnia 18 kwietnia 2012 r. sporządzonym przez notariusza D. R. prowadzącego Kancelarię Notarialną w P., odrzucił spadek. Nadmienił także, że postępowanie spadkowe w sprawie o sygn. akt (...) nie zostało zakończone oraz iż obecnie nie wiadomo, kto faktycznie zostanie spadkobiercą, czy będzie to dziedziczenie z ustawy czy też na podstawie testamentu i czy pozwany będzie należał do grona spadkobierców. W związku z tym pozwany podniósł, że nie może być stroną wypowiedzenia umowy kredytu przez Bank, co oznacza iż nie może być on pozwanym w toczącym się procesie o zapłatę (k. 104-105).

Pismami datowanymi na dzień 5 września 2012 r. pozostali pozwani J. Ł. (1), J. Ł. (2) oraz małoletnie A. Ł. (2) i J. Ł. (3), reprezentowane przez przedstawiciela ustawowego D. Ł., wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty i zaskarżyli nakaz w całości, wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty w całości oraz oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazali, że postępowanie spadkowe w sprawie o sygn. akt (...) nie zostało zakończone oraz iż obecnie nie wiadomo, która faktycznie zostanie spadkobiercą, czy będzie to dziedziczenie z ustawy czy też na podstawie testamentu i czy pozwani będą naleli do grona spadkobierców. W związku z tym pozwani podnieśli, że nie mogą być stroną wypowiedzenia umowy kredytu przez Bank, co oznacza iż nie może być on pozwanym w toczącym się procesie o zapłatę (k. 121-122, k. 124-125, k. 126-127).

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zwolnił pozwanych J. Ł. (1), A. Ł. (1), J. Ł. (2) oraz małoletnie A. Ł. (2), J. Ł. (3) i K. S. (1) z kosztów sądowych w całości (k. 260).

Pismem z dnia 4 kwietnia 2013 r. powód złożył odpowiedź na zarzuty pozwanych. Wskazał, że pozwany A. Ł. (1) nie załączył do zarzutów dokumentu, który potwierdzałby, iż odrzucił spadek po zmarłym J. Ł. (4).

Co do zarzutów pozwanych J. Ł. (1), J. Ł. (2) oraz małoletnich A. Ł. (2) i J. Ł. (3), wskazał, że są one bezzasadne, albowiem dotyczą one jedynie zarzutów co do przedwczesności powództwa, co w świetle przepisów art. 924 k.c., art. 925 k.c. w zw. z art. 922 k.c. (dotyczących chwili otwarcia spadku i wyjścia w ogół praw i obowiązków przez spadkobierców po zmarłym spadkodawcy) stanowi o tym, że od chwili otwarcia spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe, a odpowiedzialność ta nie jest warunkowana postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku. Odnosząc się do zarzutów małoletniej pozwanej K. S. (1), powód wskazał, że to na pozwanej spoczywa ciężar wykazania, iż powodowi nie przysługuje roszczenie w żądanej przez niego wysokości. Wobec czego argumenty pozwanej kwestionujące argumenty powoda, co do zasądzenia na jego rzecz solidarnie od pozwanych żądanej przez niego kwoty, okazały się chybione (k. 290-294).

Postanowieniem z dnia 15 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zawiesił postępowanie w sprawie w oparciu o art. 177§ 1 pkt 1 k.p.c. (k. 297).

Pismem z dnia 20 października 2016 r. powód wniósł o cofnięcie przeciwko pozwanemu A. Ł. (1) pozwu (k. 338-341).

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowił o podjęciu zawieszzonego postępowania (k. 356).

Pismem z dnia 10 stycznia 2017 r. pozwany A. Ł. (1) wniósł o umorzenie w stosunku do niego postępowania w niniejszej sprawie (k. 399-401).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 marca 2010 r. pomiędzy powodem (...) Bank (...) SA z siedzibą w W., a J. Ł. (4) została zawarta umowa kredytu nr (...) na mocy której powód udzielił J. Ł. (4) kredytu w wysokości 3.140.900 zł na okres od dnia 8 marca

2010 r. do dnia 4 sierpnia 2033 r. (ust.: 4, 25,26 i 27 umowy kredytu). W ust. 49 lit. f umowy kredytu strony ustaliły, że w przypadku nieterminowej spłaty kredytu konsumenckiego nastąpi wypowiedzenie umowy kredytu przez Bank na zasadach określonych w pkt II.4 niniejszej umowy kredytu oraz w pkt 7 i 8 regulaminu kredytowego, a także obowiązujących każdorazowo wymaganiami prawnymi, w szczególności art 75 i art. 75 lit. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe oraz art. 458 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r, kodeks cywilny. W ust. 49 lit. g wskazano, że w przypadku nieterminowej spłaty kredytu konsumenckiego nastąpi skierowanie roszczeń na drogę egzekucji.

dowód: kopia umowy kredytu nr (...) k. 29-34, wypis z rejestru KRS powoda k. 13-28, k. 345-354.

W dniu 19 października 2011 r. J. Ł. (4) zmarł w miejscowości Ł.. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyło pięcioro dzieci J. Ł. (1), J. Ł. (2), małoletnia A. Ł. (2), małoletnia J. Ł. (3) i pochodząca ze związku pozamałżeńskiego zmarłego, małoletnia K. S. (1) w 1/5 części.

Małżonka zmarłego D. Ł. na mocy aktu notarialnego z dnia 18 kwietnia 2012 r. odrzuciła spadek.

Syn zmarłego A. Ł. (1) także na mocy aktu notarialnego z dnia 18 kwietnia 2012 r. odrzucił spadek.

dowód: odpisy skrócone aktów urodzenia J. Ł. (1), A. Ł. (1), J. Ł. (2), A. Ł. (2), J. Ł. (3) i K. S. (1) k. 35-40, kopia aktu zgonu J. Ł. (4), akty notarialne z dnia 18 kwietnia 2012 r. znajdujące się w aktach sprawy (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy P. (...)w P. Wydział IX Cywilny, postanowienie Sądu Rejonowego P. (...)w P. Wydział IX Cywilny z dnia 26 lutego 2015 r. wraz z uzasadnieniem w sprawie o sygn. akt (...)k. 327-333.

Do całkowitej spłaty pożyczki pozostała kwota 3.172.629,15 zł.

dowód: wyciąg z ksiąg bankowych k. 49.

W dniu 23 kwietnia 2012 r, powód wypowiedział umowę kredytu pozwanym.

dowód: wypowiedzenia umowy kredytu wraz z potwierdzeniem nadania przesyłki k. 41-47.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony do akt niniejszej sprawy, które nie budzą wątpliwości Sądu co do ich autentyczności i prawdziwości, a nadto żadna ze stron ich nie kwestionowała.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód oparł swoje roszczenie na art. 69 ustawy prawo bankowe w zw. z art. 922 § 1 k.c., art. 1030 k.c. i art. 1015 § 1 i § 2 k.c. wskazując, iż pozwani jako spadkobiercy J. Ł. (4) odpowiadają za długi spadkowe, w tym za niespłacony kredyt.

Przepis art. 69 ustawy prawo bankowe reguluje umowę kredytu.

W myśl art. 69 ust. 1 ustawy prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Zgodnie z art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi czwartej kodeksu cywilnego. Nie ulega więc wątpliwości, że w skład spadku wchodzi długi spadkowe powstałe za życia spadkodawcy w kategorii których mieszczą się także długi spadkodawcy ze stosunków zobowiązaniowych (podobnie Komentarz do art.922 Kodeksu cywilnego , Andrzej Kidyba (red.), Elżbieta Niezbecka, WKP 2012). Należy też podkreślić, że z zasady spadkobierca wstępuje w sytuację prawną zmarłego, staje

się on więc dłużnikiem osobistym lub rzeczowym z tytułu danego długu i jego też obciąża obowiązek uregulowania niezaspokojonych przez spadkobiercę wierzytelności.

Zgodnie z art. 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. W myśl natomiast art. 1012 k.c. spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Zgodnie z art. 1015 § 1 i § 2 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności prawnej do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia woli w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W myśl art. 1030 k.c. do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku. Na podstawie art. 1031 § 2 k.c. w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku albo podał do inwentarza nieistniejące długi.

W sprawie nie ulegało wątpliwości Sądu biorąc pod uwagę załączone dokumenty, iż J. Ł. (4) zawarł umowę z powodem, jak również, iż otrzymał kwotę 3.140.900 zł. tytułem kredytu. Ponadto Sąd zważył, iż powód wykazał również przedkładając postanowienie Sądu Rejonowego P. (...) w P., iż pozwani są spadkobiercami kredytobiorcy. Sąd zważył przy tym, iż pozwani J. Ł. (1), J. Ł. (2) oraz małoletnie A. Ł. (2) i J. Ł. (3) oraz K. S. (1), nabyli spadek w częściach po 1/5 po zmarłym J. Ł. (4) na podstawie ustawy. Natomiast A. Ł. (1) odrzucił spadek po J. Ł. (4). Tak samo postąpiła żona zmarłego, D. Ł.. Należy podkreślić, że pozwane A. Ł. (2), J. Ł. (3) oraz K. S. (2) są małoletnie, co oznacza, iż nie mają one pełnej zdolności do czynności sądowych. Wobec tego w oparciu o art. 1015 § 2 k.c. należało uznać, iż przyjęły one spadek po zmarłym ojcu z dobrodziejstwem inwentarza.

Zgodnie bowiem z art. 1031 § 2 k.c. w takim przypadku pozwani ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku, jednak stosownie do art. 1030 k.c. z całego swojego majątku.

Należy zwrócić uwagę, że postępowanie spadkowe w sprawie o sygn. akt (...) zostało już zakończone oraz obecnie wiadomo, kto faktycznie został spadkobiercą po zmarłym J. Ł. (4), a także że jest to dziedziczenie z ustawy. Wobec tego pozwani J. Ł. (1), J. Ł. (2) oraz małoletnie A. Ł. (2) i J. Ł. (3) oraz K. S. (1) będą należeli do grona spadkobierców. W związku z tym nie ulega wątpliwości, że ww. pozwani mogą być stroną wypowiedzenia umowy kredytu przez Bank, co oznacza iż mogą oni być stroną pozwaną w toczącym się procesie o zapłatę i odpowiadają za długi spadkowe.

Sąd nie uwzględnił także zarzutu pozwanej K. S. (1) dotyczącego nadużycia przez powoda prawa podmiotowego. Warto zaznaczyć w tym przedmiocie, że strona powołując się na sprzeczność zachowania uprawnionego ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub z zasadami współżycia społecznego powinna szczegółowo podać na czym wskazana sprzeczność polega lub jaka zasada współżycia społecznego doznała uszczerbku. Pozwana uchybiła powyższej powinności, a powołane przez nią okoliczności dotyczące jej wieku oraz trudnej sytuacji majątkowej w jakiej się znajduje, nie powodują zdaniem Sądu naruszenia art. 5 k.c. Należy bowiem zaznaczyć, że strona ponosi wprawdzie odpowiedzialność ze swojego majątku osobistego za przedmiotowy dług, odpowiedzialność ta ma jednak charakter ograniczony do wartości inwentarza spadkowego. Ostatecznie więc konieczność spełnienia dochodzonych przez powoda wierzytelności nie powinna powodować uszczerbku w majątku strony.

W związku z powyższym powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do zasady. Sąd zważył również, iż wysokość żądania ostatecznie nie była sporna pomiędzy stronami. Co prawda pozwani zarzucili, iż kwestionują roszczenie również co do wysokości, jednak reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika nie sformułowali w tym zakresie żadnego zarzutu. Podkreślić zaś należy, iż nie jest rolą sądu zgadywać co miała strona na myśli kwestionując

żądanie. Ponadto Sąd analizując zgromadzone dokumenty uznał, iż powód w sposób prawidłowy i nie budzący wątpliwości wykazał zasadność i wysokość należnego świadczenia. Z tych też względów sąd uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Przepis art. 496 k.p.c. stanowi, że po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Mając na względzie powyższe Sąd orzekł jak w pkt 1. w sentencji wyroku, uchylając nakaz zapłaty z dnia 31 lipca 2012 r. wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu sygn. akt I Nc 252/12.

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w pkt 2. w sentencji wyroku zasądając od pozwanych na rzecz powoda kwotę 3.172.629,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od kwoty 3.052,765,74 zł liczonymi od dnia 16 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty

O odsetkach Sąd rozstrzygnął w myśl art. 481 § 1 k.c. zasądając je zgodnie z żądaniem pozwu.

Zgodnie z treścią przepis art. 319 k.p.c. jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

Przedmiotowy przepis ustanawia szczególną zasadę wyrokowania przewidzianą dla przypadków, w których pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych (cum viribus patrimonii) albo odpowiedzialność ograniczoną do wartości określonych przedmiotów majątkowych (pro viribus patrimonii). Z odpowiedzialnością z określonych przedmiotów majątkowych mamy do czynienia np. w przypadku odpowiedzialności małżonka unormowanej w art. 41 § 2 i 3 k.r.o., odpowiedzialności spadkobiercy za długi spadkowe do chwili przyjęcia spadku (art. 1030 k.c.). Odpowiedzialność do wysokości wartości określonych przedmiotów majątkowych występuje np. w przypadku odpowiedzialności spadkobiercy w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1031 § 2 k.c.), odpowiedzialności nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego za zobowiązania zbywcy związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 554 k.c.). Nadto zgodnie z art. 1015 § 1 i § 2 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności prawnej do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia woli w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Wynikająca z art. 319 k.p.c. obligatoryjność zamieszczenia z urzędu w wyroku uwzględniającym powództwo zastrzeżenia, że pozwanemu przysługuje prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności, jest uzasadnioną zasadą, według której dłużnik może powoływać się na ograniczenie odpowiedzialności tylko wówczas, gdy ograniczenie to zostało zastrzeżone w tytule wykonawczym (art. 837 k.p.c., zob. także art. 787, 787(1) i 792 k.p.c. Niezamieszczenie zastrzeżenia przez sąd uzasadnia wniosek o uzupełnienie wyroku (art. 351 k.p.c.).

Art. 319 k.p.c. zwalnia sąd orzekający od badania i oznaczania w wyroku szczególnej masy majątkowej, z której odpowiada zasądzony pozwany (por. wyrok SN z dnia 9 września 1976 r., IV PR 135/76, OSNC 1977, nr 4, poz. 80).

W realiach niniejszej sprawy Sąd, uwzględniając wniosek strony pozwanej, zastrzegł jej prawo powoływania się w toku egzekucji na ograniczenie jej odpowiedzialności, a mianowicie do wysokości spadku nabytego po J. Ł. (4).

Wprawdzie analiza postanowienia Sądu Rejonowego P. (...) w P. z dnia 26 lutego 2015 r. wskazuje, że pozwani J. Ł. (1), J. Ł. (2) oraz małoletnie A. Ł. (2) i J. Ł. (3) oraz K. S. (1) nabyli spadek po J. Ł. (4) bez żadnych ograniczeń, jednakże omyłka Sądu w poprzedniej sprawie nie wiąże Sąd wyrokującego w niniejszym postępowaniu. Nie ulega

bowiem wątpliwości, że dziedziczenie ustawowe małoletnich, którzy nie mają pełnej zdolności do czynności prawnej zawsze następuje z dobrodziejstwem inwentarza na mocy art. 1015 § 2 k.c.

W myśl art. 1016 k.p.c. jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważa się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Należy nadmienić, że na podstawie zmiany ustawy-kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 18 października 2015 r. art. 1016 k.p.c. został uchylony. Zauważyć jednak należy, iż spadkodawca J. Ł. (4) zmarł w dniu 19 października 2011 r., w związku z czym ww. cyt. przepis znalazł zastosowanie w niniejszej sprawie.

Zgodnie, z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Jednocześnie zgodnie z § 2 zd. 2 tego przepisu, na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego.

Powód skutecznie cofnął pozew przeciwko A. Ł. (1). Cofnięcie pozwu w niniejszej sprawie jest dopuszczalne, a okoliczności sprawy wskazują, iż wymieniona czynność nie jest sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego jak również nie zmierza do obejścia prawa.

Z mocy art. 355 § 1 k.p.c. jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew, Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd na mocy art. 203 § 1 i 4 k.p.c. i art. 355 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 3. sentencji wyroku.

W punkcie 5.i 6. wyroku sąd zawarł rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu i na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd obciążył kosztami postępowania w stosunku do A. Ł. (1), powoda jak i pozwanego w zakresie przez nich poniesionym.

Natomiast w punkcie 6. wyroku Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania tymi kosztami pozwanych. Podkreślić należy, iż małoletnie pozwane A. Ł. (2), J. Ł. (3) oraz K. S. (1) są osobami młodymi i w chwili śmierci ojca J. Ł. (4) były osobami niepełnoletnimi, a zatem nie miały żadnego wpływu ani nawet możliwości na uregulowanie tej kwestii szybciej. Ponadto nabyły one wraz z pozostałymi pozwanymi J. Ł. (1) oraz J. Ł. (2) spadek z dobrodziejstwem inwentarza, a zatem co do zasady nie powinny ponosić kosztów związanych z długiem swojego ojca, zwłaszcza iż po jego śmierci pozwani nie otrzymali żadnego majątku. Uzasadnia to w ocenie Sądu przyjęcie, że w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności, pozwalające Sądowi nie obciążać strony pozwanej kosztami, pomimo przegrania procesu. Nie bez znaczenia jest też okoliczność, iż pozwani zostali w niniejszej sprawie zwolnieni od kosztów sądowych. Wprawdzie powyższe nie zwalnia samo przez się pozwanych od obowiązku zwrotu kosztów powodowi, nie mniej, sytuacja majątkowa i życiowa pozwanych, szczegółowo zbadana i oceniona przez Sąd w ramach wpadkowego postępowania o zwolnienie od kosztów sądowych, może być uznana za szczególnie uzasadniony wypadek przemawiający za tym, by nie obciążać pozwanych kosztami.

SSO Sławomira Hańczewska